

چهارشنبه ۲۶ آذر ۱۴۰۴ • ۱۶ صفحه • ۲۰ هزار تومان • سال چهارم • شماره ۹۵۹
www.shahroozonline.ir

گزارش
جامعه
۱۳-۱۲

حالش پژوهش

گفتارهایی از پژوهشگران
و جامعه شناسان
به مناسبت هفته پژوهش

سرمقاله

صدای مردم واقعیت یا روایت؟

در سیاست ایران، «مردم» همه‌جا حاضرند، جز آنجا که باید دیده و شنیده شوند. کمتر تصمیمی و ادعایی است که به نام مردم توجیه نشود و تقریباً هیچ مناقشه‌ای نیست که طرفین آن خود را سخنگوی مردم ندانند. باین حال، یک پرسش ساده معمولاً بی‌پاسخ می‌ماند که: این ادعاها بر اساس کدام شناخت معتبر از جامعه مطرح می‌شوند؟ واقعیت ناراحت‌کننده این است که سیاست در جامعه ما داده‌محور نیست. نه به این دلیل که داده‌ای وجود ندارد، بلکه چون اجازه تولید مستقل یا ورود داده به عرصه عمومی صادر نمی‌شود. در موضوعاتی مانند حجاب، نظرسنجی انجام می‌شود، حتی در نهادهای رسمی و دولتی؛ اما منتشر نمی‌شود. داده‌ای که منتشر نشود، دانایی اجتماعی تولید نمی‌کند و به گفت‌وگوی عمومی راه نمی‌یابد؛ در بهترین حالت، به ابزار درون‌سازمانی قدرت تبدیل می‌شود. تا هنگامی که علم، پژوهش و داده وارد عرصه عمومی نشوند، اثرگذاری اجتماعی نخواهند داشت. در چنین وضعیتی، «عدد» نه وسیله‌ای برای گفت‌وگو و تفاهم، بلکه ابزاری برای مجادله یا حفظ اقتدار به هر قیمتی می‌شود. از سوی دیگر، پژوهش اجتماعی که باید ستون فقرات سیاست‌گذاری باشد، در عمل به حاشیه رانده شده است. از دولت پیشین به این سو، پژوهش نه‌فقط تضعیف، بلکه در عمل حذف شد؛ نه به‌صورت رسمی و اعلام‌شده، بلکه از طریق انتخاب موضوعات کم‌اهمیت، سپردن پژوهش به افراد فاقدصلاحیت، و در مواردی نیز با منع انتشار پژوهش‌های مفید، مثل پیمایش ارزش‌ها و نگرش‌های ایرانیان. حتی دسترسی به برخی داده‌های رسمی نیز محدود و مسدود شده است؛ مثل نام‌های پرکاربرد کودکان کشور و داده‌های جزئیات جمعیتی. نتیجه آن است که پژوهش به جای ابزار شناخت، به فعالیتی تشریفاتی بدل می‌شود. سیاست‌گذاری بدون اتکا به پژوهش‌های معتبر، به میدانی برای کشمکش منافع، آرزوها و امیال تحقق‌نیافته تبدیل می‌شود؛ فرآیندی که در آن منافع عمومی معمولاً قربانی می‌شود. تصمیم‌ها یا آن‌قدر دیر اتخاذ می‌شوند که جامعه از آنها عبور کرده، یا آن‌قدر ناگهانی که جامعه را شوکه می‌کنند. هر دو حالت، هزینه‌زا و تنش‌زا هستند. مسئله فقط ضعف نهادهای موجود نیست؛ امکان شکل‌گیری نهادهای مستقل جدید نیز عملاً مسدود است. تأسیس مؤسسه مستقل پژوهشی یا نظرسنجی، گرچه به لحاظ حقوقی منعی ندارد، اما فاقد امنیت نهادی و امکان استمرار فعالیت مفید است و در عمل، نوعی جرم نانوشته تلقی می‌شود. نتیجه روشن است؛ جامعه بدون چراغ و شفافیت می‌ماند. در غیاب این چراغ، سیاست‌گذاری به داستان فیل در تاریکی شبیه می‌شود؛ هر کس از طن خود یار جامعه و مردم می‌شود. چنان که مولانا گفت: «هر کسی از طن خود شد یار من / از درون من نجست اسرار از من». این بیت، توصیف دقیق وضعیت امروز ماست. جامعه‌ای که اسرارش با راجع به درونش سنجیده نمی‌شود، در نتیجه به میدان تاخت‌وتاز روایت‌ها و جنگ بی‌پایان امیال ناصواب بدل می‌شود. هر جریان، مردم‌مطلوب خود را در خیال خویش پرورش می‌دهد و به نام آنان سخن می‌گوید. ← ۱۲

همت و تلاش دیده نمی‌شود
انتقاد مقام معظم رهبری از عملکرد دستگاه‌ها
در انتقال فرهنگ دفاع مقدس به نسل جوان

نزاع با اندیشمندان
درباره واکنش خانه اندیشمندان علوم انسانی
به سخنان اخیر شهردار تهران

چرخش تند به راست
بررسی پیروزی حوزه آنتونیو کاست
در انتخابات ریاست جمهوری شیلی و پیامدهای آن

تایتان‌های سلیکونولی

درباره انتخاب «معماران هوش مصنوعی» به عنوان شخصیت سال تایم

گفت‌وگو با نمایندگان درباره موضع‌گیری‌های اخیر رئیس مجلس و دستگاه قضایی

نوبت برخورد با تندروها؟

جبار کوچکی نژاد نماینده رشت

هیئت رئیسه و آقای قالیباف باید بر اساس آیین‌نامه عمل کنند. آیین‌نامه شرایط نمایندگی را در بخش‌های مختلف خودش مشخص کرده است و در آیین‌نامه هم داریم که اگر نماینده نسبت سوء به فردی خارج از مجلس داشته باشد، آن فرد حق دارد پاسخ آن را کتباً به هیئت رئیسه بدهد و رئیس مجلس موظف است پاسخ آن را در مجلس بخواند. من معتقدم که هیئت رئیسه از جمله آقای قالیباف، باید دقیقاً بر اساس آیین‌نامه عمل کنند. چون مجلس، قانون‌گذار است و اگر به قانون عمل نکند وای به حال ارگان‌های دیگر.

عبدالوحید فیاضی نماینده نور و محمودآباد

نمایندگان به موجب قانون در بیان اندیشه و آرای خود آزاد هستند. اما درست، دروغ و شبهه‌دار بودن مطالبی که می‌گویند به عهده نماینده است. اما به دلیل قانونی که وجود دارد مانند سایر مقامات در محدودیت نیستند. با وجود این مصونیت، هیئت رفتار نمایندگان وجود دارد و حتماً تذکر لازم را در موارد خاص می‌دهند. در مواردی که اظهارات نمایندگان طوری باشد که به تذکر بیانجامد، ممکن است عذرخواهی کنند یا درصدد اصلاح سخنان خود بایند. اما هیئت رئیسه که نمی‌تواند مدام تذکر بدهد.

محمد بیات نماینده خمین

اکثریت پرونده‌ها مربوط به سخنرانی، نطق و صحبت‌های نمایندگان در صحن مجلس و جاهای دیگر است. اما قانون به نماینده مجلس اجازه داده که درباره تمام مسائل و موضوعات کشور سخن بگوید. اگر قدرت نطق از نمایندگان گرفته شود، آنها عملاً خلع سلاح می‌شوند. ۷۰ تا ۸۰ درصد پرونده‌ها مربوط به این موضوعات است. برای اکثر پرونده‌ها حکم برائت صادر و پرونده‌ها مختومه شده است. در حقیقت نمایندگان با حضور در هیئت نظارت توضیحاتی ارائه کردند و اعضا توضیحات آنها متقاعد شده‌اند.

بندر زیر آب

سیل گسترده استان‌های جنوبی ایران
به ویژه هرمزگان را فرا گرفت

گزارش
حادثه
۲۳

سعید میرترابی

کارشناس انرژی

ما متأسفانه تأثیرگذاری خود در بازار نفت را به دلیل عدم شفافیت و موقعیتی که تحریم‌ها برای ما ایجاد کرده، از دست داده‌ایم بنابراین اگر در منطقه التهابی به وجود بیاید می‌تواند قیمت نفت را بالا ببرد اما مادر قیمت‌گذاری تأثیری نخواهیم داشت. می‌توان یک تغییرات وضعی روبه‌بالا اما نه پر شدت برای قیمت نفت در سال آینده پیش‌بینی کرد، اما اگر خوشبینانه نگاه کنیم بعید می‌دانم اتفاقی مانند جنگ دوباره در کشور رخ دهد، اما اگر اتفاق ناگواری رخ دهد من اعتقاد دارم که این پتانسیل وجود دارد که نفت تا ۲۰ دلار نیز افزایش قیمت داشته باشد. باید بتوانیم این رخدادها را مدیریت کنیم تا نتواند بازار نفت را دچار ابهام کند.

محمد صادق مهرجو

کارشناس بازار نفت

به نظر نمی‌آید که قیمت‌ها در سال ۲۰۲۶ میلادی به راحتی وارد کانال ۷۰ دلار شود. در خاورمیانه، سیاست کشورهای اوپک و اوپک‌پلاس مبنی بر حفظ سهمیه‌ها و عدم کاهش سهمیه‌ها باعث شده تا همچنان بحث عرضه بیشتر از تقاضای جهانی باشد و همچنین بحث درگیری‌هایی که در خاور میانه فروکش کرده باعث می‌شود چشم‌انداز ما خیلی روشن نباشد و نتوانیم قیمت‌های نفت خام را پیش‌بینی کنیم. اگر در اجلاس‌های اوپک یا اوپک‌پلاس تصمیم جدی مبنی بر کاهش سهمیه‌ها و خارج کردن دو میلیون بشکه مازاد نیاز، گرفته نشود، این احتمال وجود دارد که حتی قیمت‌ها به سمت کانال ۵۰ دلار نیز گرایش پیدا کنند.

عبدالله باباخانی

کارشناس ارشد انرژی

اکنون که به پیش‌سواز سال ۲۰۲۶ می‌رویم، برآورد من برای میانگین قیمت نفت برنت در سال آینده حدود ۵۹ دلار است. بر اساس پارامترهای عرضه، تقاضا، سیاست‌های اوپک‌پلاس و روند رشد اقتصاد جهانی، انتظار می‌رود قیمت نفت در پایان سال ۲۰۲۶ در محدوده ۵۷ دلار به تعادل برسد. با این حال، نباید از سناریوهای شوک قیمتی غافل شد. در صورت بروز تنش یا جنگ احتمالی در منطقه خلیج فارس، امکان جهش موقت قیمت تا محدوده ۷۰ دلار وجود دارد. در مقابل، با توجه به مازاد تولید بیش از ۴ میلیون بشکه در روز نسبت به تقاضای جهانی، سناریوی سقوط مقطعی قیمت تا حوالی ۵۰ دلار نیز دور از انتظار نخواهد بود.

پیش‌بینی کارشناسان

از وضعیت بازار نفت در سال ۲۰۲۶

نفت درس‌رأشیبی

گزارش
انرژی
۱۱-۱۰